

“Вживання” або інші дії пов’язані з наркотичними, психотропними речовинами або їх аналогами тягнуть за собою настання юридичної відповідальності.

Зокрема, стаття 309 Кримінального кодексу України – “незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту”.

Визначення вказаних термінів вказані в Законі України «Про обіг в Україні наркотичних речовин, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів», а саме:

- **Наркотичні засоби** – речовини природного або синтетичного походження, препарати, рослини, які становлять небезпеку для здоров’я населення у разі зловживання ними;
- **Психотропні речовини** – речовини природного або синтетичного походження, препарати, природні матеріали, які здатні викликати стан залежності та чинити депресивний або стимулювальний вплив на центральну нервову систему або викликати порушення сприйняття, або емоцій, або мислення, або поведінки і становлять небезпеку для здоров’я населення у разі зловживання ними;
- **Прекурсори** – речовини та їх солі, що використовуються при виробництві, виготовленні наркотичних засобів і психотропних речовин ;
- **Аналоги** наркотичних засобів і психотропних речовин заборонені до обігу в Україні речовини природного або синтетичного походження, не включені до Переліку, хімічна структура і властивості яких подібні з хімічною структурою і властивостями наркотичних засобів і психотропних речовин, психоактивну дію яких ці речовини відтворюють. (Перелік наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів , затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 06 травня 2000 року № 770)

Зазначена стаття Кримінального кодексу не використовує термін “вживання” наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Однак це не означає, що особа котра вживає наркотичні засоби не підпадає під цю статтю. Адже процес вживання наркотиків неможливий без виготовлення, придбання або перевезення таких засобів. Не виключається випадок, коли зазначена особа крім цього здійснює дії щодо зберігання зазначених речовин.

Зазначені дії, а саме: незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту, караються:

1. штрафом від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 850 до 1700 грн.);
2. або виправними роботами на строк до двох років;
3. або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років;
4. або позбавленням волі на той самий строк.

Ті ж дії, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб або особою, яка раніше вчинила один із таких злочинів:

1. незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів;
2. викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем;
3. посів або вирощування снотворного маку чи конопель;
4. організація або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, або якщо предметом таких дій були наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги у великих розмірах – караються позбавленням волі на строк від двох до п'яти років.

Кримінальним кодексом України також передбачається варіант звільнення від кримінальної відповідальності, а саме якщо особа добровільно звернеться до лікувального закладу і початок лікування від наркоманії. Така особа звільняється від кримінальної відповідальності за дії, передбачені частиною першою цієї статті (тобто за незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту).

Кримінальна відповідальність не єдиний вид відповідальності, який може бути застосований до такої особи.

Так, стаття 44 Кодексу України про адміністративні правопорушення, передбачає відповідальність за незаконні виробництво, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин без мети збуту в невеликих розмірах, а саме:

1. штраф від 25 до 50 неоподатковуваних мінімумів громадян (тобто від 425 до 850 грн.);
2. громадські роботи на строк від двадцяти до шістдесяти годин;
3. адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб.

Так само як і в Кримінальному кодексі України, частина 2 статті 44 Кодексу України про адміністративне правопорушення містить положення яке дозволяє звільнитися від адміністративної відповідальності, а саме: якщо така особа добровільно здала наркотичні засоби або психотропні речовини, які були у неї в невеликих розмірах і які вона виробила, виготовила, придбала, зберігала, перевозила, пересилала без мети збуту.

Такі види відповідальності можуть бути застосовані виключно в тому випадку, коли особа не має відповідної мети, а саме – мети збуту таких речовин.

Також Кримінальний кодекс України містить ряд інших статей, що передбачають відповідальність за: схилення до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (стаття 315 КК України); незаконне публічне вживання наркотичних засобів (стаття 316 КК України); незаконне введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (стаття 314 КК України) та інші.